

Lidt om Slægten Brøndum-Scavenius.

Af C. Klitgaard.

Som bekendt stammer den adelige Slægt Scavenius fra Skagen, hvad jo ogsaa Navnet siger, og ligeledes er det bekendt, at dens Familienavn egentlig er Brøndum (eller Brønnum), idet Navnet Scavenius først er hæftet paa et Medlem af den, da Jacob Pedersen Brøndum¹⁾ 1770 blev Student fra Aalborg Skole, og Slægtens øvrige Medlemmer blev da ogsaa ved at hedde Brøndum.

Da nogle Oplysninger om Jacob Brøndum Scavenius' Forfædre muligt kan være af Interesse, skal her anføres følgende:

Slægten Brøndum synes ikke at være nogen gammel Skagensslægt, men er derimod snarest en Bondeslægt fra Himmerland, hvor vi har Landsbynavnet Brøndum saavel ved Løgstør (Slet Herred) som i Østhimmerland (Hellum Herred). De først kendte Medlemmer af Ætten førte intet Familienavn, og dette er vel først anlagt i Skagen for at kendetegne Bæreren fra Mænd med samme Navn, men i det følgende vil det blive anvendt ved dem alle.

Thomas Brøndum, der maa have levet om ved 1620, men om hvem intet vides, havde følgende 6 Sønner; der alle synes at have været hævet over den almindelige Bondestand.

1. Anders Thomsen Brøndum, boede 1680 i Store Haabendal ved Frederikshavn (Aasted Sogn).
2. Søren Thomsen Brøndum, boede 1680 i Spangerhede i Ugilt Sogn i Vendsyssel.
3. Vigel Thomsen Brøndum, boede 1680 ved Fladstrand (o: i Frederikshavn), hvor han ogsaa boede 1662 og i 1669, da han kørte 5 Tdr. Humle derfra til Skagen.²⁾
4. Steffen Thomsen Brøndum, f. o. 1615, begr. Sulsted 17. Novbr. 1682, gift I med Barbara Andersdatter, II 1659 med Else Pedersdatter Kjær-

¹⁾ Var født i Skagen 2. April 1749, døbt 11. April, og efter 1770 at være blevet Student fra Aalborg, arbejdede han i nogle Aar som Volontør i Rentekammeret, men blev 1776 Assistent i Asiatisk Kompagnis Tjeneste og blev snart Faktor i Bengalen, hvorfra han efter 15 Aars Forløb vendte hjem 1792 med en stor Formue, saa han kunde købe Godsene Gjorslev, Erikstrup og Søholm i Stevns og 1798 endvidere Godset Klintholm paa Møen. Han var som Godsejer en meget dygtig Mand, der mangedoblede sine Godsers Værdi, og han havde store literære Interesser. I 1793 blev han Justitsraad og 1811 Etatsraad. Død paa Gjorslev 20. Juni 1820. Gift o. 1794 med Karine Lucie Debes, f. 1775, d. 1825. (G. L. Wad i Biogr. Leksikon XV. 3, jvf. Danm. Adels Aarbo 1907, S. 400).

²⁾ Skagens Raadstueprotokol 24. Novbr. 1669.

- ulf, f. 1630, begr. Sulsted 23. April 1697.¹⁾ Fæster af den store Gaard Agdrup i Sulsted Sogn og Ejer af Hvorup Østergaard. Gravsten i Sulsted Kirke. 3 Børn: a.—c.
- a. Anne Steffensd. Brøndum, gift N. Sundby 7. Jan. 1712 med Oldermænd for Færgelavet Jens Jensen.
 - b. Maren Steffensd. Brøndum, f. 1661, gift Sulsted 8. Jan. 1690 med »velfornemme« Lars Pedersen Brøndlund i Agdrup.
 - c. Thomas Steffensen Brøndum, f. 1663, begr. Ørum 5. Jan. 1709, gift o. 1690 med Anne Nielsdatter Kjærulf, f. 1670, begr. Ørum 2. Aug. 1725. Ejer af Hovedgaarden N. Ravnstrup i Ørum Sogn m. m. Gods. Deres 3 Børn antog Navnet Kjærulf.²⁾
4. Christen Thomsen Brøndum, var Herredsfoged i Harrested Herred i Skaane og døde ca. 1680 uden Livsarvinger.³⁾
 5. Jens Thomsen Brøndum, boede i Skagen, men nærmere ukendt. En Jens Thomsen var Borger i Skagen 1677 og 1680.
Børn a.—c.
 - a. Karen Jensdatter Brøndum, f. i Skagen, gift med Bent Hansen i Ystad, der var død før 5. Juli 1680, da hendes Slægt i Danmark gav Afkald paa Arven efter hendes Farbroder Christen Brøndum i Skaane til Fordel for hende.
 - b. Anders Jensen Brøndum, f. 166*, død 1708 ved Forlis paa Rejse til Lübeck,⁴⁾ boede i Højen (Gl. Skagen) og var Skipper og Handelsmand. 1. Aug. 1701 udnævnt til Raadmand i Skagen, afskediget 1706 ved Magistratens Afskaffelse. Gift o. 1698 med Abalone Hansdatter Hop, døbt Skagen 29. Novbr. 1671, død Skagen 7. Aug. 1726, Datter af Raadmand Hans Madsen Hop i Skagen. Hun ægtede 2. Gang Enevold Joensen, der overlevede hende. Anders Brøndum havde 7 Børn, af hvilke 5 overlevede Faderen. Af Sønnerne blev kun Peder Andersen Brøndum, f. 1702, voksen; han tog 1728 Borgerskab i Skagen.
 - c. Christen Jensen Brøndum, f. ca. 1670, begr. Skagen 2. Juni 1741, 70 Aar, gift Skagen 11. Juli 1701 med Enke Karen Nielsdatter, f. o. 1664, død Skagen 22. Jan. 1713, 49 Aar. Skipper og Handelsmand

¹⁾ C. Klitgaard: Kjærulfske Studier 276 f.

²⁾ A. St. 312.

³⁾ Skagens Tingbog 5. Juli 1680.

⁴⁾ Olavius Skagen, S. 6. Skifte 24. Decbr. 1708 og 30. April 1709.

i Skagen. Han var en af Ulykken forfulgt Mand, og 4. Aug. 1710 fremstod han paa Skagens Byting og »foregav sin store vemodige Nød og Trang«, som han førte Vidner om.¹⁾

I Marts Maaned 1704 blev hans Skude, som var en af de største i Skagen, ladet med Oksekød, Flæsk, Smør og Fisk m. m. til en Værdi af ca. 1300 Slettedaler for dermed at afgaa til det kongelige Provianthus i København, og foruden Christen Brøndum bestod Besætningen af 4 Mand. Da de 10. Marts om Aftenen kom i Nærheden af Hesselø, opkom der en svær Storm, og Skibets Stormast gik over Bord, hvorefter Skuden begyndte at skilles ad. Besætningen klamrede sig da til Masten, der var gaaet over Bord, og paa den drev de om Natten i Land ved Gilleleje, men Brøndum mistede baade Skibet til 700 Slettedalers Værdi og Ladningen. 1710 bekostede Brøndum »ved Borg og Gæld« et nyt Skib til 500 Slettedalers Værdi og tilladede det med Fiskevarer, »som han i slet Fiskeri og en ond Tid dyre havde købt« for over 300 Slettedaler. Boye Nielsen Holst, der paa den ulykkelige Rejse til København havde været Brøndums Baadsmand — han var fra Møgeltønder — skulde nu som Skipper gaa til Randers og Lübeck med Lasten, men det var jo i den store nordiske Krigs Tid, og en Milsvvej udenfor Hals Tønde blev Skibet kapret af en Svensker, og Boye Nielsen blev taget til Fange, medens de 2 andre Mænd af Besætningen salverede sig til Land i Skibsbaaden. Ved dette nye Uheld »geraadede« Brøndum med Hustru og 7 smaa Børn i »stor Armod og Elendighed«, og han kom »udi sværmodige Tanker«, som vedvarede til 1723, da han 20. Septbr. atter tog Tingsvidne om sine Uheld, fordi han agtede at søge Kongen om Hjælp eller om Erstatning for den Skade, han led i Krigstiden. Om det lykkedes ham at faa en saadan Hjælp, er ikke oplyst. Af det ovenfor anførte ser vi, at han 1710 havde 7 Børn, men da Skagens Kirkebøger i mange Aar omkring Aar 1700 er ført meget uordentligt, idet mange Tiltræksler først er foretaget o. 1720 »efter hvad der kunde opspørges i Menigheden«, kan der ikke gives nøjagtige Oplysninger om hans Børn, dog ses det af Skiftet efter hans Hustru 30. Jan. 1713, at hun af sit første Ægteskab med en P e d e r (H o l s t ?) havde 5 Sønner (Henrik, Hans, Niels, Jacob og Feder) samt med Christen Jensen Brøndum efternævnte Søn²⁾ og Datteren

¹⁾ Jvf. Skagens Tingbog 20. Septbr. 1723.

²⁾ Den i Danm. Adels Aarbog 1907 S. 404 nævnte Anders Christensen Brønnum (til Hørbylund), Stamfader til Slægten Brønnum, hørte ikke til denne Slægt, men var vist fra V. Hassing S. i Kjær Herred.

Johanne Kirstine B. døbt i Skagen 2. Oktbr. 1703. Søn:

- 1) Peder Christensen Brøndum, døbt Skagen 25. Oktbr. 1702, død Købmand i Skagen, Borgerskab 25. Septbr. 1730, gift Skagen 27. Septbr. 1733 med Anne Ibsdatter, f. o. 1714, begr. Skagen 10. Marts 1786, 72 Aar. Ægteparret havde mindst 13 Børn født i Aarene 1733—1755, men Kirkebogen er defekt; 7 af Børnene døde som ganske smaa, saa man skal forbigaa disse. Efter Forældrene findes intet Skifte, men derimod findes fra 1786 — altsaa Anne Ibsdatters Dødsaar — et Skifte efter hendes barnløse Broder Boye Ibsens Hustru Else Jensdatter, og af dette ses, at Peder Brøndum og Hustru — da havde efternævnte Børn i Live: a.—f.
 - a) Karen Pedersdtr. Brøndum, døbt Skagen 19. Decbr. 1734, var 1786 Enke og havde ca. 1777 boet i Rendsborg, men hendes Opholdssted var nu ubekendt. Var død før 22. Aug. 1797 og havde efterladt en Søn, hvis Opholdssted var ubekendt.
 - b) Søster (Cecilie) Pedersdtr. Brøndum døbt Skagen 25. Juli 1736, død 1814 som Enke efter Kaptajn i Asiatisk Kompagnis Tjeneste Bøye Lydersen Høyer i Kbh. Han var formodentlig Søn af Lyder Bøyesen Høyer, hvis Fader Bøye Hansen Høyer var Byfoged i Skagen.
 - c) Ingeborg Pedersdtr. Brøndum, døbt Skagen 8. Juni 1742, død 11. Juli 1815, gift Skagen 17. Decbr. 1773 med Jens Simonsen Holmbo, Skipper i Skagen 1786 og 1797.
 - d) Jeppe Pedersen Brøndum f. Skagen 1741? (ikke bl. »døbte«¹⁾), konfirm. Skagen 1756, død paa Rejse til Lübeck 1797, Skifte Skagen 22. Aug. 1797. Skipper i Skagen. Gift med Inger Nielsdtr. Ingen Børn.
 - e) Jacob Pedersen Brøndum, døbt Skagen 11. April 1749. Stamfader til Slægten Scavenius, se foran Side 290.
 - f) Margrete Pedersdtr. Brøndum, døbt Skagen 18. Juni 1751, død der 22. Maj 1812, gift 19. Decbr. 1784 med Søren Jensen Degn, Skipper og Handelsmand i Skagen.

¹⁾ En ældre Broder Jeppe, f. 1738, d. 1739 og Christen f. 1740, d. 1744.